

Lokale nazister laget dødsliste



HJEMMESTYRKENE: Dette bildet ble tatt ved Bingsløss kafé sommeren 1945. Personene på bildet er motstandsfolk tilhørende område 1215, nærmere bestemt Aurskog, Sørum og Blaker. (Fotograf N. Bøe, Lillestrøm)

Av Lars M. J. Hansen

AURSKOG: Nasjonal Samling i Aurskog utarbeidet dødsliste over personer som skulle likvideres dersom det ble foretatt attentater mot lokale nazister.

NS-medlemmene i Aurskog var livreddet i januar 1945.

En sentral aurskog-nazist hadde akkurat blitt skutt ned hjemme på trappa som hevn for at han angivelig skulle ha forrådt nordmenn som flyktet til Sverige. X

Avskrekke

Fem aurskoginger havnet på dødslista.

Dersom flere nazister ble drept, skulle de fem tas av dage for å avskrekke mot nye attentater.

Nazistene laget lista på grunnlag av mistanker om at de fem tilhørte hjemmestyrkene. Mistankene var begrundet, men det skjedde ikke noe som gjorde at planen ble iverksatt.

Karamellpapir

Mennene som likviderte angiveren, strødde bevisst om seg med karamellpapir i skisporene på vei tilbake til Sverige for å understreke hvor de kom fra. Dermed ble ikke lokalbefolkningen mistenkt, og unngikk hevnaksjoner fra nazistene.

Vanskelig for Milorg

Motstandsfolkene i Aurskog levde ytterst farefullt. I Aurskog kunne nazister og Milorg-folk være naboer.

Motstandsarbeidet i Aurskog skjøt fart i 1943. Det startet med en lesesirkel av illegale aviser. Deltagere i denne lesesirkelen havnet senere i Milorg, som hadde rundt 70 medlemmer på det meste.

Commandosoldat «Nordmann»

Milorg i Aurskog fikk våpenopplæring av en commandosoldat som hadde dekknavnet «Nordmann».

Nazistene var på sporet av «Nordmann». To Stapo-folk fra Oslo kom til Aurskog og holdt skjulestedet til commandosoldaten under oppsøkt, men Milorg klarte å smugle ham hjem til en av sine egne troppssjefer. Her ble han natten over før han forsvant.

Likkiste på trappa

Under hele krigen var tyske soldater og forlegninger målet for Milorgs planlagte virksomhet. Organisasjonen risikerte ikke sin eksistens ved småaksjoner mot NS-folk.

Men lokalbefolkningen hadde sine metoder for å uttrykke avsky. Et NS-medlem fikk ei likkiste på trappa, en annen fikk en miniatyr-utgave i posten.

Alt i følge motstandsfolk AR har vært i kontakt med.

Våpeninstruksjon

Christian Wisbech var leder av Milorg i Aurskog. Distriktsveterinær Jakob Roll-Hansen ble hans nestkommanderende.

Sistnevnte var sentral i arbeidet med å skaffe våpen. Som distriktsveterinær kunne Roll-Hansen benytte bil. Han hentet instruksjonsvåpen - en mitraljøs, sten-gun maskingevær og en colt-pistol - i Oslo. Han brakte våpene rundt til fjøs og staller hvor Milorg hadde instruksjon. Roll-Hansen var flere ganger nær ved å bli oppdaget, men hadde flaksen på sin side.

«Slaktet»

Våpene ble kalt «slaktet». De ble fraktet rundt i sekker som var blitt brukt til å ha kuskrotter i. Ingen tenkte på at det kunne være våpen inni de blodige striesekkene.

Senere ble Milorg bevæpnet med våpen som ble sluppet fra engelske fly. Slippet skjedde i Vigernes-skogen.

AKERSHUS ARB. BLAD (A.R.)

3/8-92

X) Simon O. HANEBORG

101909